

Plymouth, Pa. 10 Rugsjacio.

Angliszki laikraszcziai ap-
raszo apie skurdą ir badą tar-
pe kalnakasių Pensylvanijos,
ypatingai lenkų, prie kurių ir
mus lietuvius priskaito. Mes
gyvendami tose sąlygose ga-
na gerai tą pažįstame ir nega-
lima užgincyti, kad pasilai-
kymas kalnakasio kietose ang-
lių kasyklose nebutų apverktinas.
Angliszki laikraszcziai vienok
tam prieštarauja ir parodo,
kad sunkių laikų visai nėra,
nes tą rodo statymas naujų
bažnyčių kas metas ir tai po
keletą dar, kur jų jau gana
yra. Nurodo vieno jautnikaicžio
auką, kuris davė ant bažnyčios
net \$300. Klausia, kiek žmonės
sueda ant mokyklų, kiek rupinasi
apie jų pagerinimą, kiek rupinasi
apie savo apszvietimą, kiek
szelpia labdaringus darbus.
Nieko. Bažnyčias rodo stato
tūmi tarpu lenkai, ir tai ne-
priegulmingas, negalėdami ro-
dos gauti su priegulmingomis
nors ir nepriegulmingos lygiai
jų kisenius tusztią kaip ir
pirmosios. Musų tuli lietuviai
ir pamėgzdzioja lenkus ir
seka jų paskui padėdami anas
statyti. Kas yra to priežastis,
czionai neaiszkinsime. Mes
rodyjame tokiems lietuviams
nieko neaukauti ant lenkų
bažnyčių, nes jau gana daug
jiems jų pastatėme ir gelbėjo-
me pastatyti; apant lenkų ir
airiams dar padėjome, o ką už
tai gavome, tai kiekvienas ži-
no, kad jie paskiaus nei pasi-
melstij tą bažnyčią neleido.
Mes rodyjame tais aukas su-
naudoti ant savo paczių reika-
lų, apszvietimo, paszalpos
tėvynainiszkių reikalų, kurie
pas mus yra visai užpakalyje
palikti ir užmiršti.

„Garsas“ padavė ypatingą
recenziją apie susirinkimą Sto-
merville, kuris buvo 24 Lie-
pos: „Klausytojai gai-
lėiosi, jog neturi kiauszių“.

Matyt kad musų tamsunams
apszvieta nepatinka ir nenori
jie apszviesti. Jiems nei ne-
padyvijame. Bet „Garsą“ ne
iszteisiname, kuris vietoje dū-
nos iszalksiems dūda akmenį.
Visi susirinkime buvo pilniau-
siai užganėdinti isz prakalby,
ir meilavo greitai vėl tokias
iszgirsti. Jeigu buvo kokis
tamsunas, susirinkime bent ne-
pasirodė, ir paraszė „Garsui“,
tai nedyvas, nes „Garso“ Co.
Sziupas, jo darbai ir kiauszi-
nei kas naktis sapnūjasi. Sar-
mata ir prisipažinti prie tokių
sapnų ir tai dar katalikiszkam,
isz vardo, laikraszcziai. Sar-
mata tautai turėti tokius laik-
raszczius ir vadovus.

Paszalpai užsitarnavusio
rasztininko, apie kurį praėju-
siamė num. minėjome ir ragi-
nome tautiecius jį paszelpti.
Paaukavo: M. Paltanaviczius
isz Broad Brook, Conn. — 50
M.J. Damijonaitis, „ „ — 50
S. K. Alyta Plymouth — 50
S. Pauksztis „ — 25
„Vienybės“ redakcija priima
ir tolesnes aukas.

Isz Lietuvos.

Pilviszkiei (Suvalkų gub.)
Musų daktarą, Stasį Matulaitį,
valdzia administratyviszku bu-
pu isztrėmė ant trijų metų isz
Lietuvos. Jau pernai pas jį
krėtė zandarai, bet nieko ne-
rado. Jį apkaltino už tai, buk
jis varęs lietuviszką agitaciją.
20 dieną Liepos Dr. Matulaitis
apleido Pilviszkius ir iszvažia-
vo Petropilėn, dėl pasiteisini-
mo; jei negalės iszsiteisinti,
tad keta apsigyventi Lomzos
gubernijoi. Liudnas buvo jo
iszvažiavimas. Draugai, su
kuriais kas diena draugavo,
gydė, iszvažiūjant nepadavė
rankos nei pasakė „laimingos
kelionės“, nei suramino. Tai-
siais draugais buvo vietiniai
kuningėliai.

Netoli Pilviszkių gyvena
turtingas ukininkas Antana-

vyczius, Seinų Antanavycziaus
brolis. Jo namus daktaras ga-
na tankiai lankydamo. Suso-
po kam pilvą, tai ir parveža
Dr. Matulaitį. 17 Liepos bu-
vo pas Antanaviczijų didis po-
kilis. Sunaus, kuningo, buvo
primicijos o duktės vestuvės.
Daktarui nei zodelio!!!

Juk tu daugiau jau Pilvisz-
kiūse negydysi, kam dar tave
kviesti! Vaziūk kur tau val-
dzia liepia. Tokį prasikaltėlį
pasikvietus, gali dar valdzios
aki atsikreipti ant savęs.

Lai Praamzis suteikia jam
ramybę ir sutrumpina dienas
isztrėmimo. *Lijonis.*

*Kokia kalba vartojama baž-
nyčiose Vilniaus vyskupystėj?*

Szentėnų dziakonystėje
yra 15 parakvijų. Tiktai lie-
tuviszka kalba vartojama yra
sekancziose bažnyčiose: Dau-
geliszkyje (10850 gyventojų),
Tverecziuje (8430 gyventojų),
Paluszyje (2370 gyventojų),
Labanore (4550 gyv. ir jos
filijose 2890 gyventojų).

Abidvi kalbos vartojamos:
Szentėnūse (16090 gyv.)
Gūdutiszkiūse (9280 gyv.) Me-
lagenūse (5600 gyv.), Strunai-
czūse (3830 gyv.), Lengvenū-
se (4200 gyv.), Kaltinėnūse
(4000 gyv.), (czia reiktų tevar-
toti lietuviszką), ir Kakutisz-
kyje, (4620 gyventojų).

Viena tikt lenkiszka kalba
vartojama:

Komajūse (6990 gyv.) Len-
tupėse (7000 gyv.) Korko-
ziszkiūse (3600 gyv.), Pavove-
ryje (2012 gyv.).

Giedraiczių dziako-
nystės bažnyčiose: Tiktai
lietuviszka kalba niekur ne-
vartojama. Abidvi kalbos
(lenkiszka ir lietuviszka) yra
vartojamos: Giedraicziūse (85-
40 gyv.), Szirvintoje (6811
gyv.), Szėszūliūse (2800 gyv.),
fil. Kiauklė (2210 gyv.), Gel-
vanūse (5011 gyv.), Maletūse
(6130 gyv.), Inturkiūse (3960
gyv.), Johiszkeje (4036 gyv.),
Karpūse (3330 gyv.), Bogus-

laviszkyje (3880 gyv.). Vi-
sose bažnyčiose reiktų var-
toti tiktai lietuviszką, o varto-
jama ir lenkiszka. Dubinin-
kūse-gi (5834 gyv.), ir Vyd-
zeniszkyje (5370 gyv.), kalba
tiktai gudiszka, o reiktų
ir lietuviszka, bet ir Korvūse,
rodosi tiktai lenkiszka tėra
vartojama.

Trakų dziakonystėj:
Tiktai lietuviszka kalba tėra
vartojama: Darsuniszkyje
(5520 gyv.), kitose-gi visose
parakvijose: Trakūse (10450
gyv.), Senūsiūse Trakūs (7390
gyv.), Sumeliszkyje (7400
gyv.), Gegužynėj (4600 gyv.),
Keiloviszkiūse (5050 gyv.),
Užugūstyje (5600 gyv.), Žas-
liūse (10600 gyv.), Žyzmariū-
se (11400 gyv.), Kalviūse
(3400 gyv.), Budninkūse (2500
gyv.), Evijoj (3580 gyv.), fi-
lija Rykantūse (1730 gyv.),
filija Kazokiszkeje (3180 gyv.),
— negut tiktai Trakūse, Žas-
liūse ir Žyzmariūse teiszpultų
kentėti lenkiszką kalbą gret
su lietuviszka, o kitose užten-
ka vartoti vieną lietuviszką:
lenkiszka visai be reikalo.
Kalviūse nū buvimo kun. Ig-
naco Szapro lietuviai gavo
virszų: dvi nedėli dievmaldys-
ta esti lietuviszka, o lenkisz-
ka tikt treczią nedėlią.

Merkinės dziakony-
stėj: Abidvi kalbos yra,
o reiktų tiktai lietuviszka:
Alkeninkūse (10670 gyv.),
Daugiūse (5890 gyv.), Punioj
(3000 gyv.), Alitoje (3420
gyv.), Pivoszunūse (4500 g.),
Ganusiszkiūse (6900 gyv.),
Dausmėnūse (4300 gyv.), Ne-
munaicziūse (2810 gyv.), Ne-
maniunūse (3260 gyv.), Birsz-
tonūse (1400 gyv.), filija But-
rimancziūse (2410 gyv.), Va-
renoj (6044 gyv.), Botnicoj
(5400 gyv.), Martinkaicziūse
(4000 gyv.).

Vien lietuviszka kalba yra
tiktai Jezne (5500) ir Stak-
liszkyje (7300).

Tiktai lenkiszka, o reiktų

ir lietuviszkai but: Merkinėje (8450 gyv.) Nedzingėje (4900 gyv.).

„Tėvynės Sargas.“

Tikras daigtas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepažadys! Galvos skandėjimas, liežuvis, -niežai ir tikstanciniai kitokiu lyg, kaip tai užsikimšimas vidurių, sužlugimas kepenų gali būti išgydytoms, imant CASCA-RETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Parsidada kožnai aptiekai: jei nepagdyta, pinigų gražiname. C. C. C. pabandyk dožutą sžadien, nes yra teislingai, 10c., 35c. ir 50c. Pabandyk dēl žinios dovanai!

Isz Kitur.

Karė tarp Amerikos ir Ispanijos.

Amerikonams jau veik apgalėjus ispanus, prasidėjo karė su geltonūju drugiu, kuris amerikony daugiaus pasmaugia negu ispanai per visą karę užmuszė. Amerikonai matydami, kad su drugiu jiems nesiseka, pasirijo nū jo pabėgti t y. grįžti atgal į Suvienytas Valstijas. Sugrįžusiems kareiviams paskirta vieta Montauk Park ant salos Long Island. 15,000 kareivių yra pasirengę ant sugrįžimo. 6 Rugsėjutį Santiagoje buvo 3681 ant drugio apsirgę. Ispanų virszininkas, gen. Toral, lygiai gūdziasi, kad jo kariaunoje lygiai drugys siauczia, szimtai ligonių guli ligonbucziūse ir veik po 12 kas diena mirszta. Jisai reikalauja nū amerikony geresnės prieziuros. Amerikonai buvo pasirengę greitai iszsių-ti ispaniszka kariauną Ispanijon, bet iki sziolei nieko dar neiszsiuntė. Amerikonai suderėjo su ispanų laivyne iszevėti kariauną, kuri dabar atsiunczia 10 garlaivių į Santiago dėl paėmimo savo kareivių, kurie pasidavė amerikonomams. Tie garlaiviai atplauks apie 14 Rugsėjutį ir paėms visus savo kareivius isz Santiagos.

Garlaivis „Wanderer“ laimingai nuvezė kubieciams po vadovyste gen. Gomezo-szauną ekspediciją ginklų. 2000 szaudyklių su 1,000,000 szuvių Viską iszkrovė prov. Puerto Principe.

Gen. Gomezas su 500 kubie-

czijų užpūlė ant miestelio Gibora ir po 2 valandų muszio su ispanais apėmė miestelį. Ispanų 9 užmuszė, 12 sužeidė ir 116 pagavo. Kubiečiai nužudė savųjų tikt vieną ir 3 sužeisti. Gibora yra dabar kubiecių rankose. Gen. Gomezas taisosi suardyti pertvarą „Trocha“, idant turėtu laisvą susineszimą tarpe rytinių ir vakarinių provincijų.

Havanoje pradeda vis labiaus badas apsireikszti. 19,000 poreijų turi kas diena iszdalyti neturtėliams. 13,000 žmonių gyvena vien isz kitų mielaszirdystės. Jei nepasibaigs greitai karė arba užėmimas Havanos, žmonės turės nū bado numirti.

Ant salos Porto Rico amerikonomams sekasi lygiai pusėtinai gerai. Mažesnius miestelius paima be pasiprieszinimų ir su visu greitumu amerikonzka kariauna traukia ant miesto San Juan. Gyventojai priimą amerikonus kaip savo geradėjus, iszliūsūtojus nū ispanų jungo. Amerikonai mislyja ant tos salos apsidirbti su 9000 kareivių, nes ispanų tenais daugiaus ir neesą.

San Juan miesto gyventojai padavę karės virszininkui peticiją, rodydami amerikonomams nesiprieszinti, nes atsilaikyti vis neatsilaikys apart nužudymo daugelio gyvaszčių, sugriovimo namų ir supustyjimo turtų.

Ant Pilipinų nieko ypatingo neatsitiko. Miestas Manila vis dar ispanų rankose. Tarp pasikėlėlių ir amerikony yra kilęs nesutikimas ir amerikonomai reikalauja dabar 50,000 kariaunos, kad reikale galėtu stengtis priesz pasikėlėlius. Pasikėlėliai yra didei įpykę ant kuningų ir zokoninkų, kuriūs visus nori nužudyti, nes tiejie pasikėlėliams esą daugiausai painių pridarę. Pasikėlėlių pajiegų skaito į 130,000 vyrų, kurių szauna dalis yra gerai apginklūti.

Ispanija aiszkiai matydama savo prazutį karėje su Amerika, prisilenkė kartą prie paliaubų padarymo. Laikraszcziai pranesza, kad Ispanija pristoja ant visko, ko Amerika reikalauja. Bet kiek Amerika reikalauja, nėra dar zinoma, kadangi patikrinanczių žinių dar nėra, o geltonųjų laikraszczijų žinioms tikėti negalima. Ispanija įlindo į skolą nū pradzios maisztų ant Kubos ir Pilipinų ant \$160,000,000, o viso iszleido į \$450,000,000. Ispanija tikisi, padarius paliaubas, kad Amerika iszleis jos kariauną nū visų salų su ginklais. Dėlei santaikos padarymo ir sanlygų taps iszrinkta isz abiejų pusių komisija, kuri viską nuspręsti. Tai gi gožimui kraujo bus veik padaromas galas.

Anglijos laikraszcziai pranesza, kad provincijai Lerida karlistai maisztus pakėlę. Valdžia iszsiuntusi kariauną į visas sziaurinės provincijas, kuriose esą daugiausiai karlistų szalininkų, kurie isz Prancuzijos sau visokius ginklus yra parsigabėnę. Madridte vėl susėkė anarkistų sūkalbį ant Canovas del Castillo dienoje jo varduvių.

Pietinė Amerika. Tarp rėpublikos Kolumbijos ir Italijos pakilo nesutikimai dėlei nuskriaudimo italiszko gyventojų Cerruti per Kolumbijos gyventojus. Italija pareikalavo 60,000 svarų szterlingų (\$300,000) atlyginimo dėl Cerruti ir iszsiuntė savo laivyne į Kolumbijos pakraszczius. Kolumbijos kongresas vienbalsiai nutarė reikalautą sumą užmokėti ir ant to viskas pasibaigė.

Austrija. Pakėlimas slavų prasidėjęs prie pirmsėdzio ministrų gr. Bodanio, lenko, ky-la vis augsztyti ir atranda daugiaus valdzios pritarimo. Dabartinis ministrų pirmsėdis gr.

Thun-Hohenstein pakvietė visų tautų, Austrijai gyvenanczių, reprezentantus dėl apsvarstymo sulyginimo kalbos su vokiszkaja, kuri iki sziolei buvo vyriausia. Toksai kalbų klausimas didei nepatinka vokieciams ir ministrų prezidentą lygiai vadina lenkų bernu kaipo ir Bodeni (vokiečiai tikt lenkus mato). Czekijoi vokiečiai norėjo užsidėti „vokiszko susiriszimo“ draugyste, kurią valdzia iszardė. Lygiai ir Viennos priemiestyje tapo viena sena vokiszka draugystė iszardyta, kuri turėjo už mierį kelti nesutikimus su nevokieciams. Matomai Austrijoi vokiečiai turės susilyginti su visais gyventojais slavais, kurių daug kartų yra daugiaus Austrijai negu vokiecių.

Vokietija. Praėjus rinkimams į ciecorystės seimą, valdzia iszsigando, pamacziusi arti pusės esant jau socialistų. Dabar valdzia užmanė ant jų medzioklę ir mislyja jų iszgaudyti. Valdžia iszsiuntė visiems gubernatoriams paliepinus, isztirti socialistų platinimasi tarpe ukininkų ir žemdirbių, turėti atdaras akis ant visokių urėduinkų ir patėmyjus, kad tasai socialistas, tūjaus iszmesti isz urėdo; niekur nepriimti prie valdzios darbų socialistų. Visiems urėdnikams davė pasargą, kad jie negali buti ciecoriaus tarnais, jei turi socialistiszkas pažvalgas, kurių ciecorius neužkenzia.

Azija. Maskolija pamažu kraustosi vis tolyn į Kiniją ir platina savo įtekmę. Anglijos ir Japonijos kapitalistai buvo sutarę iszvesti gelezinkelį prov. Nu-Tschang iki pajuriui užtakoje Petschili. Maskolija taip pariktavo, kad visos ju užmanymas pasibaigė ant nieko. Anglai gūdziasi, jeigu Maskolija ir toliaus taip darys, tai jų įtekmė Kinūse

turėsenti išnykti ir visą jų nuveiktą darbą užims Maskolija.

Maskolija veda tarybas su Abissinijos karaliumi Meneliku, Aprikoje, dėl igyjimo anglių stacijas Assab'e proy. Raheita. Italija tam priesztaurauja, kada tasai krasztas yra po jos protekcija ir Menelikas negalys to daleisti Maskolijai, nes prie to neprigulys.

Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės persą, pabando ir vėl perkas tai patikrina, kad jie yra užganđinti. Žmonės suslytenose valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonu dėzuczių ant metu, be abejonės bus trys milijonai priesz naujus motus. Tai roiszkia, kad CASCARETS yra labai gera gydykla dėl czystyji mo žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dėzuczių, nes tai gvarantavojama.

Dalis darbu.

— *Mahanoy City, Pa.* 2 dieną Ruggjuczio „Stylso“ kasyklose tapo apdegintas gazo Pijus Czernis. 3 dieną Ruggjuczio toje paczioje vietoje tapo užmusztas Vincas Szvedas. Po apdeginimui Czernio, velionis nuėjo į jo vietą dirbti ir tenai bruste jį užgriuvo raskas. 5 valandos trukó, kol jį iš griuvėsių išzėmė. Velionis prigulėjo į pagelbinę draugystę szv. Liudviko ir tapo iszkilmingai palaidotas. Velionis buvo nevedęs. Taip-gi 2 dieną tose kasyklose nulaužė vienam lietuviui koją. C. Z.

— *Lost Creek, Pa.* Darbai pas mus yra labai prasti. Philada & Reading Co. kasyklos szj metą dirbo kas sanvaitė po 2 dienas 3 dalis laiko. Praėjusę sanvaitę iszdirbo 4 dienas, o szia dirbs tikt 3 vėl. Lehigh Valley Co. kasyklose dirbo per žiemą ir iki sziolei po 2 ir 3 dienas per sanvaitę pilną laiką. Dabar nū praėjusios sanvaitės dirbs pilnai po 4 dienas. Lehigh Valley Co. brekerys N. 5, netoli Girardville's nedirbęs net nū praėjusių kalėdų, pradės dirbti szj mėnesį ir apie 1000 darbininkų gaus darbą. Taip-gi tos paczios kompanijos kasyklos netoli Ashland ir Centralia nedirbo net nū 1895 m.,

dabar ir veik pradės dirbti.

V. B.

— *Plymouth, Pa.* Kasyklose Parrish tapo gazo apdegininti 5 kalnakasiai.

— *Pittsburg, Pa.* Jeigu kasyklų savininkai. nesusitainks su kalnakasiais iki 10 d. szio mėnesio ir nemokės algų užgirtų Chicago'je, tai po 10 dienai sustraikūsę 5000 kalnakasių.

— *Pittsburg, Pa.* Kad tikt nepakils didelis straikas stiklų liejinyziose. Darbininkai reikalauja didesnių algų o kapitalistai nieko apie tai nehorigirdėti. Darbininkai visi unionistai, ir jei kapitalistai nepakels jims algų, neiszvengtinas straikas busęs.

— *Harrisburg, Pa.* Dauguma darbininkų paleistų isz vagonų dirbtuvės, Pennsylvanijos gelzkelio, ir nedirbė vieną sanvaitę, vėl pradėjo dirbti. Pirmiaus visūse skyriūse dirbo po 12 valandų kas diena, o dabar dirbs tikt po 8 valandas.

— *Beloit, Wis.* Didele dirbtuvė Fairbanks, Moss & Co. sudegė ir daugelis darbininkų neteko darbo.

— *Oshkosh, Wis.* Prasi-dėjus javų pjutei abiejose Dakotose ir Minnesotoi, daugelis darbininkų iszvažiavo ant farmų. Vietinės dirbtuvės neteko per tai darbininkų ir turėjo sustoti.

— *Harshaw, Wis.* Visoje apielinkėje yra stoka darbininkų lentų pjovinyziose. Savininkai net ir algas pakelę nū \$25 ant \$32,50 ant mėnesio. Tulos pjovinyzios turėjo sustoti dėlei stokos darbininkų. Mat darbininkai, prastai darbams einant, iszvažiavo ant farmų prie pjutės, kur ant mėnesio gauna iki \$40 arba po \$1,50 ant dienos ir maistą.

— *Pana, Ill.* Kasyklose Pana ir Pennwell vis dar niekas nedirba, nors kompanijos ir norėtu pradeti su pagelba policijos. Majoras buvo suaresztavojęs 7 kalnakasius, kurie, buk laikė susirinkimūse prieszingas kalbas kapitalistams. Po perklausinėjimo tapo paleisti, atrasti nekaltai. Dabar jie apskundė majorą už neteisingą areštavojimą ir reikalauja \$50,000 atlyginimo.

— *Wilkes-Barre, Pa.* Kasyklose Franklin, prigulinciose prie Lehigh Valley Coal Co. nū 2 Ruggjuczio pradėjo dirbti ir tai po 4 dienas per sanvaitę. 700 kalnakasių gavo darbą. Kaip kompanija apgarsino, kad pradės dirbti, tai visos apielikės žmonės krysztavo daugiau negu isz visų pergalių ant Kubos, nes nū 6 mėnesių szimtai darbininkų budami be darbo su pacziomis ir vaikais kentė badą.

— *Banning, Pa.* Visose aplinkinėse kasyklose kalnakasiai rengiasi straikūti dėl to, kad kasyklų savininkai nenori mokėti algų Chicago'je nutartų. Kalnakasiai kasyklų Water Lily taip-gi keta prisidėti prie straiko.

— *Cleveland, Ohio.* American Steel & Wire Co. apreiskė visiems savo darbininkams, kad numazins jiems algas ant 33 1/2%.

CZystyja krauja.

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražumo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC vszczystysta krauja, ir laikys czystą, nes iszvaro oleą neczystumą isz kuno. Pradėk imti szładien k iszvarys isz tavo kuno puzkus, dedervines ir ditas dos ligas, nes CASCARETS už 10c. tai palia. Gausi visose aptiekose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

Isz Amerikos.

Bado dėlei.

Cleveland'e, O. numirė 15 metų mergaitė, Elzė Harley. Motina dėlei bado gavo sumy szimą proto o tėvas lygiai kvailioja. Kiti trys vaikai ir artymi yra myriui. Tėvas nū

pusantrų metų niekur negavo darbo o praszyti pagelbos ir vogti gėdėjosi. — Taip tai dedasi gausos szalyje, o kiek nū bado numirszta niekam nežinant?

Zingeidi prova
dėlei atszalimo
meilės.

Louisville, Ky. Albertas Smith'as buvo susiziedavęs su Nellie Stuart ir ketino veikiai apsivesti. Jūdu abudu dirbo vienoje krautuvėje ir taip isimylėjo vienas į antrą, kad niekur vienas be antro nekėlė kojos. Taip karsztai meilei liepsnojant, isz nežinomų prieszaczzių pradėjo toji auszti ir visai atauszo. Jaunikis savo numylėtinei buvo nupirkęs už \$75,00 su deimantu žiedą, ir gana pinigų iszleidęs ant visokių niekniekių. Atauszus meilei, pareikalavo jaunikis atgal žiedo, bet jaunoji tajį atidūti nei nemislyjo. Jaunikis apskundė ją už tai į sudą ir pareikalavo visų kasztų atgal, kokius jisai buvo dėl jos iszleidęs.

1 žiedas su deimantu \$75,00	
18 dėzukių kendzių	
po 50 centus	6,50
89 sykius vaziavimą	
strytkariu po 5 ct.	4,45
27 sykius valgio	
po 30 ct.	8,10
Teatrų ir balių tikietai	34,50
34 sykius szaldytos grietinės (ice cream)	
po 15 ct.	5,10
19 ryszių kvietkų (bouquets) po 75 ct.	14,25
12 kartų pakvietimai	
po 50 ct.	6,00
Vazinėjimai ir kasztai prie to	52,00
	<hr/> \$205,90

Atsitraukia už 10 kartų valgio pas numylėtinę, po 50 ct. 5,00

Numylėtinė turi su-gražinti \$200,90

Mergina jam priesztaravo ir padavė į sudą savo skaitlių, kiek turėjo kasztų dėl jo pakelti, ir tvirtino nieko nekalt

jam esanti.

Mergina padavė skaitlių tokį:	
Už žiburį (gazu) 3 tonai anglių dėl apszildymo kambario 1 rubai vakaro išėjimui	\$13,60
1 skrybėlė dėl teatro	15,00
1 szilkinė dresė	41,00
1 rubai dėl pasivazi- nėjimo	9,75
6 poros pirsztinių po \$1,50	22,40
Kaspiniai ir mezginėliai 102 valandos, kurias su jaunikiu praleido po 50 ct. už valandą	36,00
	9,00
	3,15
	51,00

Viso \$290,90

Mergina mislyja, kad sudžia sulyginęs kasztus užbaigs pro- vą, o jeigu jaunikis dar ką isz- rastu dėl padavimo didesnių kasztų, tai ji padūsenti dar kasztus už kvėpylus ir nuilą. Bitės 300 gyvūlių prigirdė.

Bancroft, Nebr. J. McKee- gan'o banda nū 300 gyvūlių ganėsi ant augsztos pakrantės upės Missuori. Netikėtai už- pūlė bandą didelis spiečius biczių ir visa banda pasikreipė ant pakrantės ir nugarmėjo žemyn į upę ir prigirė.

Dvasiszkas ubagas.

New York'e Belevue ligon- butyje numirė 77 metų senas E. Ryan kaip pavargėlis. Jam numirus ir perkraustant jo skarmalus, atrado banking knygutę ant \$7,000 bankoje esant. Pavargėlių virszinin- kas apskundė numirėlį kaipo prigaviką ir tūs \$7,000 nori įgyti dėl pavargėlių naudos.

Sumainė lavonus.

New York'e vieniems tė- vams apsirgo vienatinė dukre- lė sziltine ir drugiu. Tėvai norėdami ją iszgelbėti nū my- rrio, padavė į ligonbutį. Po ke- letai dienų jų mylima Eliora pasimirė. Tėvai nusiuntė gra- borijų į ligonbutį parvežti le-

vonėlį ir palaidoti ant kapų. Nuvažiauvus ant kapų motina pareikalavo atidaryti grabą, kad paskutinį kartą pamatyti savo dukrelę. Atidarius gra- bą pasirodė vaiko lavonas. Mergaitė buvo jau palaidota vaiko vietoje. Nū kapų su lavonu skubinau grizo į ligon- butį jieszkoti mergaitės lavono, kuris buvo to vaiko vietoje buvo jau palaidotas. Tėvai pareikalavo savo dukrelę isz- kasti, kame nori persitikrinti, ar tikrai ji yra.

Jisai pragare.

Orange, N. J. babtistų ku- ningas (negras) sakė pamoks- lą ant pagrabo vieno nusinū- dijusio parapijono, ir nurodė, kad jo duszia yra pragare o ne dangui, kadangi numirėlis gy- vendamas nors į bažnyčią ėjo, bet negyveno taip, kaip jisai mokino, ir iszėjęs isz bažny- czios statei eidavo į karcziamą ir pasigerdavo. Girdi, „dova- nai butu ir sakyti, kad jo du- szia dangui, nes jis niekad ne- girdėjęs jo apie tai kalbant nei rengentėsi dangun. Į dan- gų nenuėjo, o vietoš tarp dan- gaus ir pragaro nėra, tai turė- jo nenorint pragaran eiti.“ — Turbut numirėlis arba jo giminės nieko kuningui nepa- skyrė.

Vokiszkos mokyklos.

Peterson, N. J. vokiečiai turi savo prading mokyklą, bet taję visiems vaikams lankyti yra per toli. Jie padarė susi- rinkimą ir nutarė pareikalauti nū miesto įrengti dar vieną. Miestas jų reikalavimą iszpil- dė. Į naują mokyklą eis apie 40 vaikų. — Lietuvių gyvena- tulūse miestūse tiek, kad mo- kyklon galėtu siūsti ir 100 vai- kų ir savo kalboje jų pamokinti. Raginti buvo bent kelis kartus prie reikala- vimo tokių mokyklų, bet pra- džios niekur neteko patėmyti, kad butu lietuviai to reikalave- kur.

Nevisi godus.

Sziūse paskutiniūse laikūse, pradėjo isz dalies daugintis lietuviszki iszleidimai, ir taip: vieni vieną, kiti kitą mėgina trusti dėl tautiszko labo. Tarp darbininkų, turiu paminėti ir vieną mūsų kuningą, kurs vie- na ranka ima piningą o kita vėla atidūda.

Susiartinus kalboje su lie- tuviu, arti kuningū A. Miluko gyvenancziu, patyriau, kad kuningas Milukas surinko ir iszleido lietuviszką „Albumą“ su daugeliu nesitikėtų lietu- viszkų paveikslų, kurie patilpo į tają knygą. Toksai „Albu- mas“, tikima, kad turės ne menkai pirkėjų, nes jame yra paveikslai keliolikos lietuvisz- kų rasztininkų, Lietuvos kan- tintinių ir daug kitų paveiks- lėlių.

Mes zinome, kad prie mai- nymosi laikų tėvynėje, maino- si tarp žmonių ir naszanija; naujoji iszmislyta daugiausiai per siuvėjus nuvaro į grabą senoviszkają, kaip antai: lietu- viszkas merginų galionas taip ilgus amzius tarnavęs, sziādien jau beveik prie mirties pri- varytas. Pranyko pakalkės su prastais kasnikais, kurios ir darbymetėje lietuvaiteis tarnavo; pranykęs jau tarp jaunamarczių nūmetas ir dau- gelis kitų.

Vieną taiposgi pranykimą turiu paminėti: „Lapinę ke- purę“ kuri atgalios apie 40 metų da tarp senių Lietuvoi radosi, ypatingai Vilkaviszkie paviete.

Garsus mūsų rasztininkas Dr. Basanaviczius pagal savo isztyrinėjimą pranesza „Ausz- roje“, kad lietuviai, nesziuoję lapinę kepurę da priesz Kris- taus užgimimą. Lietuvoje te- ko man matyti tas kepures dvejojpo skyriaus: vienos per- dėmai apsiutos lapės kojų sku- rutėmis, ir jas dėvėjo turcziai, kitos gi virszumi su kurmio- skura, tikt ausys buvo isz la-

pės skuros su ilgais plaukais ir gana didelės; jos gana nau- dingos budavo toli važiujan- tiems į miszkus, nes užsileidus, ne tikt ausis uždėngdavo, bet ir veidus.

Nors sziādien tų liekanėlių vargu kur rastumėm, bet pa- naszumą toms ar kitoms lieka- nėlėms, galima butų padirbti kas matė tokį daiktą.

Viskas butų gerai, bet kad tų piningų vis stoka, tai su- tūmi ir užtrukimas.

Kuningas Milukas tikt už padirbimą paveikslėlių į tą „Albumą“, iszsiszkasztavęs su- virsz szimtą dol., todėl reikia pripažinti jam neskupumą ir ant piningų negodumą.

Tarpe mus nuvargusių kas- ką labo veikia, mes neatbuti- nai turime pripažinti gūdonę, butų jis vertelga ar mainieris, kuningas, daktaras, prasczio- kėlis ar puikorius, katalikas ar protestonas, valnamanis ar socialistas, viens tiek; doras ir labas jo darbas, vis turi vietą kerzcioja o ne užpeczkyje ke- no nebuk.

Pažystamas Trupinėlio.

Kiekvienas taip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra ta- stebuklingian-tos gyd- los szlo amžiaus iszradi- mūse, turi gardų smoką, gydo lagadnel ir tikrai inkatus, kepenis, oltą ir cziaryja visą sietimą, praszalina perszaltimą, gydo galvos skaudėjimą, dragy ir užktetėjimą vidurių. Pirk dožintū C. C. C szlādten. 10, 25, 50 cen- tų. Randasi visose aptiekose ir iszgydyimą gva- rantūja.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Chicago, Ill. Kol kun. Krawczunas dar nebuvo apsi- sėdęs mūsų parapijoi, buvo visiems kū prielankiauses. Kad įgyti įtekmę tarpe žmo- nių ir jų prielankumą, zadėjo visiems daugelį gero. Bet ka- da jau isisėdo, įleido szaknis, tada pradėjo isz kito galo pus- ti. Pirmiausiai užsipūlė ant Simano Daukanto draugystės, kurios mieriai tū metu buvo praktikiausi už visų kitų vie- tinių draugyszių. S. Dau- kanto draugystė turėjo už svarbiausį mierį platinti ap- szvietimą ir nukrypstant nei į

vieną pusę, vienyti visus brolius lietuvius į vieną pulką. Kun. Krawczunas matydamas, kad Dr-stė nepagal jo griežimą šoką, pasiryžo paknisti szaknį S. D. Dr-stės, pridėdamas nejutoms priedus prie įstatų (jis buvo ir sąnariu) ir vietoje mokslizkų pranesimų ir prakalbų, draugystė vedė karezius tuszezius ginezus per pusę metų. Pagaliaus sumislyjo (turbut lenkų milijonierius kun. Barziński patarė) kad įstatus perdirbtu pagal savo kurpalį. Išviliojo įstatus nū virszininko neva paziūrėti, kurie buvo nū visų draugų jau priimti, perraszė isz naujo įkiszdamas savo priedus, kaip tai nesiprieszinti kuningui, pripažinti kuningą už vyriausią galvą (!!), laike ligos sąnario, kad gydytojas būtų katalikas (!!!). Sąnariai matydami tokį nelemtą kun. darbą prieszinosi jo priedams ir su pusiau lenkiszka kalba sutersztiems dr-stės įstatams. Sąnariai pagarsino, jog kun. Krawczunas nemoka lietuviszka raszyti. Ant jo laimės tū metu buvojo pas jį klierikas A. Kaupas, kuris Krawczuną isztraukė isz literatizko purvyno. Žinoma ant didelio praszyto perraszė gynai lietuviszka jo raszytus įstatus. Sąnariai nuvarginti tuszeziais ginezais pradėjo krikti o kuningo szalininkai pradėjo verztis į draugystę. Virszininkas atsisakė nū virszininkystės, negalėdamas rcdos gauti su kuningo bernais. Užmanius apie mokslą ir lietuvystę, tiejie atsakė, kad dabar jau ne laikas esąs, reikėjo tą daryti kol virszus buvo jusų rankose, mums jokio mokslo ir lietuvystės nereikia. Tą neužgins kun. Krawczunas nei jo bernai. Ir taip S. D. draugystė silpo, jog ji szia dien vos gyvūja nepildydama savo mierių, o kun. Krawczunas dabar gali džiaugtis ant savo pastatės. Tai-gi abelnai pasitikėti

ant kuningų ir jų szalininkų, kad jie darbūtusi ant naudos lietuvystės ir visūmenės apszvietimū, negalima. Jie tikt savo asabiszkos naudos jieszko ir tramdo tūs, kurie darbūjasi. Kad tas aizsku, link kn. Krawczuno, tą patvirtina ir savo proteste, kurį vardan komiteto paraszė, sakydamas: „pakėlimą lietuvystės palieka(m) jam (Szernui)“, ir tikt nepasakė, mums lietuvystės reikalai nerupi. Bet nieko nekenkia, tiesa vis gaus virszų, užsimerkusių akys atsidarys kartą ir netikės bile kam, nematydami patys kame yra tiesa. Sziumi kartu kn. Krawczunas jau kovą neiszlaimės, nes isz dabartinio stovio parapijos reikalų greicziausiai gaus neszintis... Nū visų nelaimių ir panaszių piningų ganytojų apsaugok mus Vieszpatie!

Sąnarys Daikanto Dr.

Kun. Krawczunas atsakė musų laikrasztį ir paragintas nū dviejų Pennsylvanijos kuningų pažadėjo mus aplankyti. Sako: Pennsylvanija esanti jam netoli. Laukiame. *Red.*

New Haven, Conn.

Kaip jau buvau pirmiaus praneszęs, kad New Havene visokių dirbtuvių yra pusėtinai skaitlius, bet darbą kiek pelningesnį sunku susirast, ir dėlko taip yra tai sunku iszriszti. Asz protauju, kad per daug darbininkų yra o ypatingai italų, kurie, kaip visiems žinoma labiausiai darbo sąlygas apsunkina dėl pigaus dirbimo. Žinoma, jie tą daro isz vargo tik-tai. Nieko neturėdamas dirba ir už maistą. Turi jie czia savo bažnyczią ir 4 draugystės ir 1 bandą muzikantų, kurie gana puikiai nugrajina, taip, kad amerikoniai jūs giria ir tankiai samdo ant savo laidotuvių arba kokių pasilinksiminimų. Lenkų taip-gi pusėtinai skaitlius yra, bet jie, kaip ir lietuviai, galima sakyti, nie-

ko neturi, apart ant 50 ar 60 vedusių vieną pagelbinę draugystę. Lietuviai ir buvo sutvėrę pagelbinę daugystę, bet atsiradus vienam judosziui (ir lietuvis) kurs apskundė draugystę valdžiai (kuri 29 Giegužio 1896 mete kėlė ant savo naudos balių,) kad be daleidimo valdžios pardavė ant baltiaus svaiginanczius gėrymus, ir pertai draugystė apturėjo didelę iszkadą, taip, kad ilgiaus negalėjo užsilaikyti ir dabar New Haven lietuviai ne turi nieko. Draugai iszsiskirstė, vieni ne priguli niekur o kiti priguli į lenkų draugystę.

Pagal mano patyrimą ir kitų, tai lietuvių yra czion į 20-25 szeimynos vedusių, o su neveduseis bus į 75 ypatas. Kaip italų, lenkų ir musiszkių yra didokas skaitlius neturinczių darbo; dirba po keles dienas arba ir sanvaites, bet ant ilgiaus darbų sunku gaut. Kaip esu raszęs pirmiaus, kad lietuviai daugiausiai dirba popierinių dėzių dirbtuvėse, kurių czionai yra dvi; paskui keliolika dirba geležies liejinyczioje, bet toji dabar yra sustojusi dėl sugedimo maszių, kurias netruks pataisyti ir kaip girdėti, tai szia sanvaitę vėl pradės dirbti. Per stovėjimo laiką kaip svetimtauczių taip ir lietuvių daugumas dirbo prie oisterių pylimo į botus. Vieną dieną ir asz bejieszkodamas darbo atėjau prie oisterių ir iszgirdęs lietuviszka kalbant du vyrų, priėjau arcziaus ir pradėjau szio tai to jų klausinėti, ir kada isisznekome, pradėjo jie į mane gūstis ant lietuviszkų gaspadinių, kurios jūs per daug skriaudzianczios, dėlto jie gyveną sau vieni be gaspadinės. Teisybė, parsi-vedė jie mane į savo namą, kame asz patyriau, kad jie trys vyrai, ant mėnesio moka \$5,00 už tris kambarius, o kitoje pusėje po tūm pacziu stogu taip-gi trys vyrai gyvenō. Rakan-dus susipirkę savo, nors men-

kus, valgį verdasi patys, taip-gi ir skalbėsi. Matote, skurdas iszmokina visko. Taip jiems gyvenant daug pigiaus viskas atsieina. Czion gyvenanti lietuviai veik visi yra isz Kauno gubernijos.

Vargelis.

Worcester, Mass. Albinas Matuleviczia, kuris priesz tris sanvaites atvyko į szį miestelį isz Elizabeth N. J., tapo czion užmusztas per savo draugą, Petrą Kvarnaucką. 23 diena Liepos nelaimingas A. M. nuėjo pas savo kaimyną, pas kurį Kvarnauckis gyveno. Kaip žinoma ir paprasčia pas musiszkius, tūjaus atsirado alaus keliolika tuzinų bonkų ir pradėjo gerti, kas trakesi iki 11 val. naktyje, o kada užsidegė žvėriszkas kraujas, kada musiszkiai persimainė į nūzmius liutus, tai emėsi už karžygiszko darbo kedzių ir kūlų. A. Matulevicziaus tapo sulauzyti szonkauliai, iszsukytos kojos ir rankos, subadytas peiliu kaklas, ir kada galvažudziai matė, jog M. mažai jau gyvas tai paszaukė jo szeimyninką idant jį atsiimtu, nes sako, pasigėres negali paeiti. Žinoma tapo dūta žine policijai, Matuleviczius tapo nuveztas į ligonbutį ir po trijų dienų numirė. Kvarnauckis tapo paimtas į kalėjimą. Angliszki laikraszcziai apraszo placziai su didziausiu pasibjaurėjimu apie musiszkių žvėriszkumą ir vaisių girtybės! Reikia žinoti, kad valstijoi Mass. girtūkliai yra sunkei baudžiami. Žmogus pagautas girtas ant gatvės arba kitar trecziu kartu papūla po bausme szeszių mėnesių kalėjimo; taipogi czion negalima pardavinėti alų blekinėms (pantėms), bet musų girtūkliai gauna rodą. Jie perka baczkelėms ir skrynioms ir paskui, kada viską isztusztina, tai laužo viens antram kaulus atimdami gyvastį. Vėlionis A. M. paėjo isz Vilniaus

gubern., prie užmuszėjstės, sako, prisidėję ir kiti du lietuviai, iszskiriant Kvarnaucką.

K...s

Hartford Conn. Iki szijų metų mūsų miestelio lietuviai buvo atsižymėję vien tik bjauriais darbais, girtavimu ir pesztynėms. Szįmet pradėjom truputį atsibusti ir sutvėrėm savitarpinę pagelbos draugystę, vardan szv. Jono. Prie draugystės priguli draugų per penkioliką. Mūsų miestelyje randasi lietuviszkų šeimynų į 30, bet dauguma apie draugystę nenori nei girdėti, jiems geriaus tauszkinti stiklais ir skaldytis galvas. Conn. Valstijai yra ant girtūklių sunki baida. Girtūklis sugautas girtas ketvirtu kartu, gauna kalėti nemažiaus kaip 90 dienų, taip-gi tris mėnesius. Prie tam tiesdarys pasako graudų pamokslą, idant girtūklis pasitaisytu ir vestu doresnį gyvenimą. Kiti, kurie girdėjo, sako, kad taisai tiesdarys geriaus pasakas pamokslą negu kuningas, bet musiszkiei nepaiso, lietuvių vis galima užtikti kalėjimė, kiti, kurie nenori girdėti szijų graudžių pamokslų, tai mūsų miestelyje visai negyvena, o kurie ir buna, tai priversti yra dirbti blogiausius darbus, nes prie geresnių darbų neprįma už blogą apsiėjimą, nes polenderių vardą žino visi darbdaviai; žinoma lietuviai doresni ir dengentiesi save lietuviszku vardu turi darbus geresnius, tik tokių labai mažai randasi.

Szįmet nū 17 d. Liepos sulaukėme ir lietuviszką kuningą, J. Žebrį, kuris atvažiūja isz New Britain dėl atlaikymo miszių. Susitvėrus lietuvisz-kai parapijai, mislyjom, kad musiszkius bus galima atvesti ant geresnio kelio, bet kur tau, kad vadovams ne gerovė mūsų rupi, tik tai asabiszkas pelnas. Kada pradėjome tverti parapiją, tai vyskupas daleido par-

sitraukti kuningą o airių klebonas davė sklepa po savo bažnyčia dėl atlaikymo Dievmaldystės, ir tai už dyką; tik-tai, jeigu atsitiktu laidotuvėz, krikstas arba szliubas, tada kun. isz savo užmokeszties turėtu nekiek pamokėti. Žinoma mūsų klebonas suprato, kad sziočia geradėjystė isztrauks jam keletą dolerių isz kiseniat, todėl jis nusamdė sena sklepa kur gyvena visi žydai, už kurį parapija turi mokėti \$22 ir 50 centų randos ant mėnesio. Žmonės matydami szioķį kuningo pasielgimą visai atszalo, o kurie ir eina ant Dievmaldystės, tai tik dėl žingeidumo *Vietinis.*

Plymouth, Pa. 4 Rugputį, lietuvis J. Bloznelis, negaudamas nū senei darbo, važiavo į Wilkes-Barre, tikėdamasis ten gauti ir kaip ten nelaimingu budu pakliuvo po strykariu, kur jam sutruszkino koją. Vargszas į ketvirtą dieną dar nežinojo, kad jau neturi kojos, kurią tūjaus daktarai nupjovė. Jam iszvažiavus, moteriszke negavo jokios žinios per 4 dienas ir mislyjo, kad bus bene pabėgęs nū visų vargų, bet tam netikėjo, kankangi geriausiai sugyveno. Kur trumpa ten ir truksta.

5 Rugputį numirė A. Staskeviczius, kurs 9 metus jau czionais gyveno, girtūklystės ligą gavęs. Į jokią draugystę neprigulėjo. Numirus tuliėjo kalektavoti ant palaidojimo ir surinko vos pusę kasztų, kitą pusę davė miestas. Tokio, kurs nepriguli į jokią pagelbinę draugystę, niekas tegul nelaiko pas savę, kad neturėtu sunkybės tokiam numirus. Į pagelbinę draugystę gali prigulėti kiekvienas.

Mahanoy City, Pa. „Saulė“ 60 num. nubara mane už neteisingą raszymą „Vienybė“ dėlei vietinių giedorių, kad dabar lygiai gražiai gieda ma-

žos mergaitės. Asz apie giedorius rasziau teisingai ir dabar tą patvirtinu, kad giedoriai ne dėlto pametė giedoję ką jūs iszbarė, bet dėlto, kad neteisingsi iszbarė. Ir gerai giedoriai padarė, kad laikydamiesi vienybės nei vienas giedoti daugiau nėjo. Dabartinio giedojimo mažų mergaiczijų asz visai nelaikau už gražų giedojimą, sulyginant su giedoriais, kurie giedoja ant 4 balsų. Mergaiczijų balso per vargonus visai negirdėti.

C. Ž.

Pasikalbejimas su moterimi.

Patilpęs straipsnys „Vienybės“ num. 30, mane kaipo moterį labai užgavo, dėlto pasiryžau apie tai kelis žodžius isztarti.

Labai miela, kad randasi paragintojų ir moterių prie mokslo. Ir tikrai, moterys budamos szirdžia ir roda šeimynos ir namų, tik mokintos gali atsakancziai taję svarbią motinystės uždūtę atlikti. Pati budama motina atjaucziu, kaip turi buti sunku tokiai motinai, neapszviestai, kuri neįstengia nei savo vaikui ant klausimo atsakyti. Mama, isz ko tasai lytus pasidaro? arba: „mama, dėlko mėnulis szviesus? ir t.t. Ar-gi (czionai klausiu protin-gų skaitytojų) yra vėrta tokiai moteriszkiei tapti motina, jeigu ant panaszaus užklauso savo vaiko, gali atsakyti tik-tai: Vaikeli Dievas davė. Neabejoju, kad didesnė dalis lietuvių motinų tokių klausimų atsakyti ir iszriszti negali.

Nemislykite moterėlės, kad jus bausiu už stoką mokslo ir žinios. Suvis antraip. Noriu, kad jus visos galėtumėte viską, kas tik iszgalima yra, žinoti. Gėra roda yra mūsų laikraszezių suteikta, kad vaikiniai neapsivestų su nemokancziomis skaityti, raszyti ir skaitliāti (rokundų). Tas yra

labai pagirtinas ir reikalingas daktas; bet tegul ir vyrai neuzsimirszta, kad ir jiems lygiai to paties stoka, tegul ir jie apie mokslą pasirupina. Bet palieku vyrus ir grįztu pas moteris, nes noriu su jomis pasikalbėti. Klausimas, kur padėsime tais moteris, kurios truputį pasiskubino pralenkti reformą?

Didesniūse, o daugelyje ir mažesnių miestelių (czionai kalbu tik apie Amerikos moteris) yra vakarinės mokyklos, nors jos yra angliszkos, tai visgi isz jų galima naudotis. Moteriszke gali lankytis tokioje mokykloje per žiemą po penkis vakarus per sanvaitę, ir užtikrinu, kad daugel pasimokins. Žinau, kad tula turėdama kelis vaikelius o neturėdama kam jų pridaboti iszskalbės nū laukymo mokyklos; tai gi anoji jūsų kaimynka, kuri suvi negali isz namų iszeiti, nenori arba jau yra pabaugusi mokslą, padabos vaikus tą valandą kolei sugrįzszite, arba vėl vyras norėdamas matyti savo moteriszke prasimokinusę, visados padabos vaikus, jei tik supras mokslo vertę ir naudą. Tula turite merginą (tarnaitę), kuri taję valandą gali padaboti. Ir, jei bus noras mokintis, tai visados atrasite progą ir galę, kad tam reikalui paszvesti porą valandų kas vakaras. Czionai mą užmes tulos, kad asz statei reikalauju kad moters eitu mokintis. Kiekviena, nors tamsiausia, motina trokszta savo vaikelius pamokinti ir regėti jūs mokanczius skaityti, raszyti ir t.t. Tai gi, jei motinos trokszta apszvietos dėl savo vaikelių, tai paczios turi buti pamokintos — apszviestos, kad galėtu priderancziai savo vaikelius paczioje pradzioje pamokinti. Kur nėra vakarinių mokyklų, reikia atsakancziam skaitliui susiraszyti ir pareikalauti nū miesto vyriausybės kad tokią įkurtu, ir jei nenu-

stosite reikalavę, taps įkurtos. Tokios mokyklos butu gėrove dėl visų, vyrų, moterių ir merginų, kurie tikt norės iš jų pasinaudoti.

Kuri suvis negalėtu isztekėti laiko lankymui tokios mokyklos, gali pramokti labai daug ir namieje, jei tikt nestokūs noro; namieje, žinoma, yra daug sunkiaus mokintis negu mokykloje, dėlto, kad truksta atsakanczio iszguldymo; tokia tegul paima elementorių ir papraszo mokanczios kad parodytu abecelą, paskiaus raszto raides (literas). Mėginkite raszyti, ir nėra abejonės, kad neiszmoktumėte, nes nėra tokio daikto ar darbo, kurio nebūtu galima atlikti, turint ant to ypatiszką norą. Reikia visą atliekamą laiką paszvēsti mokiniuisi. Bukite drąsios sziame reikale, nesuprantant ko, pasiklauskite ateinanczių pas jus draugų bei pažįstamų, kurie mielai jums iszaiszkins sunkesnes vietas ir pagelbės. Pramokus jau skaityti, nereik nustoti, bet skaityti vis toliaus ir tai naudingas pamokinančias knygas. Kiekvienai moteriszkiiai ir motinai rodyju perskaityti pirmiausiai „Lietuvos Gaspadinė arba kaip suvartoti Dievo dovanas“, „Ką turime daryti kad sveiki butumėm ir ilgai gyventumėm“, „Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos“ kas kiekvienai moteriszkiiai privalu yra zinoti naminiame gyvenime. Toliaus galima skaityti „Geograpiją arba apraszymą apie žemę“, „Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį, pradzią ir pabaigą“, „Lietuvos istorija“, laikraszezius ir t.t. Perskaičius tais kngas o ir daugelį kitų, pasirodys jums daug didesnis svietas, visai kitokiomis akimis praregėsite ir pamatysite tokius daiktus, kurių dabar nematote, o kurie aplinkui jus yra. Kada būsite apsiszvietę, tada užklausus vaikeliui szio ar to, galėsite jam papasakoti

ir apsakoti daiktus jo protui suprantamus, o tokie kulturiszki (moksliszki) pasikalbėjimai prirengs vaikelį į mokslą, kurimi vėliaus užsiims ir palengvins supratimą daiktų, kuriūs jam parodys mokintojas. Tokia moteriszke dabar galės paraszyti daug akyvų rasztelijų dėl visūmenės gero, vien dėlto, kad naujomis akimis mokės surasti kur yra stoka iszaiszkiniimo.

Toki kursą gali įrengti patys lietuviai turėdami savo knygynus; vienas skaitytu o visi klausydami galėtu naudotis.

Kiekviena motina trokszta savo vaikelį pamokinti taip, kad jis taptu doru žmogumi. Pratina dar mažą prie viso, kas yra geru, nes ji žino, kad kudikis neužmirsz jos pamokinimo. Protinga motina neplaka ir nebara savo kudikio be reikalo, bet visūmet pamokina, iszaiszkina ir kiek galėdama parodo tikrą kelią, kuriū turi eiti jos vaikelis ir augina jį pagal higienos įsakymą. Paaugus kudikiui pradeda jis eiti pradinėn mokyklon. Czia jis pradeda mokintiesi nebuk kokios kalbos, tegul tėvai negiria jo pasekmės nesuprasdami to, bet supratę, kad anas gerai mokinasi, tegul pasigėri savo vaikeliu. Kiek iszgalint reikia pagelbėti vaikui moksle, ypatingai naujamė. Vaikui pabaigus pradinę mokyklą, dar tikt prasideda mokslas, nes pradinėse mokyklose iszmoksta tikt raszyti bei skaityti. Dabar vaikas turi būti leidziamas į augsztesnę mokyklą, kur jis gaus supratimą apie tikrą mokslą ir kur pasirodys jo gabumai arba palinkimai ant bent kokios szakos mokslo, kaipo tai: numylėjimo skaitymo, tepliorystės (maliavonės), skulpturos (drozinėjimo), muzikos ir daug kitų mokslų, ant kurio turės paszaukimą. Toksai mokslas be abejonės užima

daug metų ir reikalauja daug kasztų; sakysime, kudikis pradeda mokintis nū septintų metų o baigia augsztesnes mokyklas (gimnazijas, universitetus) apie 18–20 metus. Czionai jis iszmoksta to amato (užsiėmimo) ant kurio turėjo paszaukimą ir užbaigęs savo mokslą užsiima tūmi amatu (profesija). Jeigu tėvai nesirupins apie mokslą savo vaikų, be abejonės ateitėje girdės iszmėtinėjimus nū vaikų, kas ir szia dien jau dūdasi girdėti: „Asz neturiu už ką savo tėvams buti dėkingu. Jie galėdami neleido manęs mokintis“.

Girdima gana tankiai tėvus gūdziantės ant savo vaikų, kad nenori mokintis, kad vietoje mokslo vaikai verziąsi prie darbo. Tas paeina isz vaikų aplinkybių ir kalbų, kurias girdi paprastai namūse. Vaikui bent ko pareikalavus, tėvai tūjais primeņa, kad sunkus laikai, turi laukti kol pats užsidirbs. Paprastai vaikai draugaudami su kitais netikusiais vaikais visko užsigėdzia, nors tas jiems visai nereikalinas ir su vienu dviem kartais apsidziaugia su troszkaujamu daiktu. Žinoma neiszmintinga mergaitė arba vaikas nūlati girdėdami tėvus gūdziantės ant sunkių laikų, igāuna jausmą, kad darbas yra jo iszganymas (bet ne tokio vaiko dar) ir nūlati praszo tėvų, kad nesiustu jų mokyklon (tuli vaikai, tiesa, ir nenori mokintis) o leistu uždabiauti. Jei tėvai nepildo tokio vaiko reikalavimo ir varo mokyklon, tokis nesirupina kad iszmoktu ką, bet tikt pustyja laiką ir dirba visokių niekus, ant tėvai isz neapykantos atimtu jį isz mokyklos. Apart to, vaikus nū mokslo atitraukia visokios netikę naminės kalbos, girtūklystė, musztynės, balių piknykai ir t.t. Vaikas prisiklausęs visokių szlykszezių zo dzių nū paczių tėvų ir kitų,

greicziaus jūs pamyli negu gėrus; matydamas kaip vienas antram su stiklu perskelia galvą, mąsto sau, koku budu ir jis galėtu dalyvauti tokiūse susirinkimūse. Už tai nėra padyvo, kad czionai mūsų, lietuvių, vaikai yra tokie netikę, o kaltybė už tą jų netikumą pūla ant tėvų.

Mergaitės yra jau nū mažiausių dienų demoralizūjamos. Vos pradeda kalbėti dar, yra jau pratinamos prie užklausimų apie jaunikius. Tokios kalbos yra didi kenkianczios jaunūmenei. Mergaitė turinti 10 metus, visas savo mislis ir jausmus yra padėjusi tame, kad vyras yra jos laimė. Kalbziausi yra vyrai, kad užvėda kalbas su tokiais mažais kudikiiais. Protinga motina niekadodos nedaleis tokių neprotingų kalbų ir tokius netikusius vyrus paszalins, kad nepiktintu jos vaikų. Pagal tokias netikusias kalbas, mergaitės sukakę apie 14 metų tikt jau ilgisi apsivesti. Tokiai mergaitėi mokslas negalvai. Motina gėrisi žentais jau ir tokį kudikį pati stumia prapultyn. Protinga motina iszmanys, kad jos dukrelė 14 metų yra dar silpnu kudikiu nors augalota ir drutoka. Tokis mergaitės amžis yra gyventi nežinioje apie vyrus. Sziame laike jos protas ir kunas turi dar augti ir dailintis. 14 metų mergaitė suvis nėra tinkama draugė dėl vyro, nei motina dėl vaikų. Tokia neiszmano dar kaip turi elgtis, vyras negūdoja tokios jausmų, baudzia ją. Isz to kyla nesutikimai, girtavimai, musztynės, rupestis ir piktumai yra paprastu daiktu tokiame gyvenime o jo vaisiumi visūmet liga. Netikiausiu daiktu yra, kur tėvai iszleidzia vienas mergaites ant balių ir piknykų, kur susirenka netikiausi vyrai ir užkabinėja tokias mergaites, gniaužo ir t.t. Kiekvienos motinos yra pareiga visados su dukteria drau-

gauti. Motina turi užsiimti visokiu dukterų palinksmimu, sykiu su joms lankytis ir neiszeisti niekur vienas. Tegul sykiu skaito naudingus rasztus ir gelbsti dukteriai kam tikt įstengia. Ant kiek iszgali, tą mažina puikybę o tobulina protą. Su vyrais niekūmet neturi draugauti iki laikui, kuriame jau butu tinkama apsivesti, tai yra, apie 21 iki 25 metų. Tokia duktė visados bus dėkinga savo motinai už viską ir niekad jos neužmirsz.

Girtūklystė yra blėdingiaudaiktu namūse, kur auga vaikai, tai-gi norint kad vaikai nebutu girtūkliai o tikt blai-vus žmonės, reika visokią girtūklystę isz namų paszalinti.

Norint kad vaikai ir jaunūmenė su noru imtusi už mokslo, reikia isz jaunų dienų jau įkvepti jiems dvasę to mokslo ir jo naudą. Nebėdavoti ir piningiszkų reikalų kudikiui nepriminti, ir niekad, kol yra jaunas nepriminti apie jo paties uzdarbiavimą. Su vaikais reika visados meiliai apsieiti ir kartais jų rodos paklausti; jei tinkasi ginczas, tegul vaikai parodo savo pažvalgas, nors jos butu tėvų pažvalgoms ir prieszingos, vienok jeigu geros, reik jas priimti mielai ir tėvams nusileisti. Tegul vaikai susieina su sau lygiais kitais vaikais, bet tikt su gerais, kad negirdėtu kokių ten pikty žodžių. Apart visko te saugojami buva nū melagystės. Jeigu tėvai, ypatingai motinos, rupinsis apie gerą užauginimą savo vaikų, jeigu tiktai gero augimo supras naudą, be abejonės turės isz savo vaikų džiaugsmą budami seni ir vaikai atsilygindami tėvams gūdos jų ir szelps. Netikusiai užauginti vaikai buva toliai pas tėvus, kol priversti yra pas jų buti, paaugę kiek apleidžia tėvus ir eina savo keliais, kurie tampa tikt apsunkinimu žmonijos.

Dar vienas svarbus klausimas yra. Motina kartais troksza ir rupinasi savo vaikelius iszauklėti kūmi geriausiai, bet tėvas budamas netikusiu visą jos darbą supustyja. Tas pats yra ir šantraip, kur vėl motina yra netikusi ir gaiszina vyrą. Czionai yra vienos arba antros pusės nelengvas darbas ir nevisados pasekmingas, jeigu nėra tarpe tėvų sutarimo, bet isz didelės dalies galima yra taji pikty paszalinti arba nors sumažinti.

Veik apsivedus reikia moteriskiai buti nūlatiniai vyro draugiai apart darbo laiko. Ji gali sykiu su vyru laikytis ant susirinkimų ir pasilinksmimų, iszeiti pas susiedą ir t.t. Nereikia puikaus namo nei didelio jo papūszimo, tegul tikt viskas buva czysta ir kožnas daiktas savo vietoje. Niekur tegul būn nematoma dulkių, purvų ir mėszlų. Namas tegul buva visūmet gerai iszvedintas, drapanos gerai iszplautos, grindys iszmazgotos, langai czysti, stalas neapkrautas nereikalingais daiktais, kam-pai neapdrabstyti, drapanos sutaisytos. Tegul vyras parėjęs isz darbo viską atras savo vietoje. Moteriskės pareiga yra tvarkoje užlaikyti visą namų liūbą. Pareinant vyrui isz darbo, visados turi buti pagamintas valgis į laiką ir ant stalo sudetas. Pati linksmi turi laukti vyro pareinant isz darbo, apsitriusius, nusiprausius, susiszukavusi ir czystai apsirėdžiusi. Vyras nuilsęs, parėjęs į tokį namą atsigalvina, pavalgęs su paczia ir vaikeliais yra jam miela pasikalbėti. Iszmin-tintiga moteriskė visados iszrās budą kuriūmi bus galima vyrą užlaikyti namieje prie szejmynos. Ji papraszys jo, kad balsiai paskaitytu, kad ją pamokintu, arba ji jį pamokins ir abu pasikalbės apie savo arba abelnuš reikalus. Jeigu yra kokis visūmeniszkas susirinkimas, tegul ir mote-

riszkė eina kartu su vyru ant tokio. Tame nėra nieko ypatingo, žmonės matydami ir moteris ateinanczius ant susirinkimų apsipras ir bus visiems mielesnė draugystė. Tegul pati buva paczėdlyva, tegul girtavimas buva ant visados paszalintas isz namų o to vietoje pagerinamas valgis. Turint atliekamo laiko reik skaityti pamokinanczias knygeles ir perkratinėti jų turinį, isz-rasti jų mierį ir dėlko jos yra para-zytos.

Moterims yra labai gerai turėti keletą gerų draugių, bet nei viena pas antrą tegul neatsilanko, kolei nėra namieje apsitrusę; susiėję tegul nedaro liežiuviamų ir neapkalba visos svieto. Susiėję tegul mėgina iszriszti ir apkalbėti bent kokį klausimą naminio truso, apie užlaikymą sveikatos, apie užlaikymą vaikų ir daugelį tam panaszių klausimų. Isz to bus nauda paczioms moterims ir visūmenė turės pasidėkavoti paragintojams moterų prie mokslo. Nes tikt nū mokintų ir protingų motinų galima tikėtis geresnės gentkartės.

Vaikai savo senus tėvus turi gūdoti ir szelpti. Jeigu vaikai mato, kad jų tėvai ir galėdami jų neapszvietė, neleido mokintis, tai jų pareiga yra savo vaikus mokinti ir apszvieti. Nes jų tėvai gal nesuprato vertės mokslo ir apszvietimo ir jų už tai negalima kaltinti, kad jie neiszmanė; jie darė dėl mūsų tą, ką jie suprato. Norėdami, kad vaikai ant jų nesigūstu už negerą iszauklėjimą, auklėkit jus taip, kad jie jus su gūdone minėtu. Tokie tėvai, kurie suprantą mokslo naudą ir vertumą, ir galėdami savo vaikus apszvieti o ne apszviečia, tokie nėra iszsiteisinimo. Vietoje su-czėdyti dėl vaikų kokį tukstantį, vereziau taji iszleisti ant vaikų apszvietimo, tai vaikus szimtą kartų padarysite turtin-gesniais ir laimingesniais.

Sziadien į dabą yra jau įėję, kad nemokintas, tamsus, žmogus yra skaitomas už gyvūlį. Tai-gi gūdodami savo žmogiszką ypatybę visi kibkime prie mokslo. *Lietuvė.*

Jeigu Jantiesi nesveiku, imk vieną CASCA RETS, o iszgydys tave, už 10 ir 20c.

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

per

Edvarda Belamy

Lietuwiszkaizszgulde Simonis K.

(Tasa.)

Laikė pakalbos tėvo, Edita dalypstėjo knypkutį, ir balsas p. Barton'o staiga nutilo. Dabar su jos dalypstėjimu kambarys vėliai prisipildė simpatizkais balsais, kurie jau buvo padarę ant manęs kūnaudingiausį įspudį.

Dabar klausėme pamokslo p. Sweetserio.

„Drištu daleisti, kad vienas atsitikimas abelnas ano stengimosi pažiūrėti atgal buvo draugiszkmu mums visiems, lygiai, kad pastumėjo mus į didesni, negu kada nors, apmislyjimą ant apyregės milziniszkos atmainos, kurią vienas trumpas szimmetis suteikė materialiszkame ir draugiszkame žmonijos pasilaikyme.

„Kas link skirtumo tarp vargystės tautos ir abelnai svieto devynioliktame amžyje, tarp sziadieninio jos turtingumo, tai skirtumas tas, buti gali, neyra didesnis nū tokio, kokį jau nekartą matėme dėjose žmonijos; nėra didesniu, paveikslan, negu skirtumas tarpe vargystės tos szalies laikė pirmojo apsigyvenimo septynioliktame amžyje, lygiai dideliais turtais, kokius įgyta gale devynioliktojo amžiaus, arba Anglija laikūse Wilhelmo o ir laikūse Viktorijos. Kokis norint abelnas iszteklius tautos turto tada nebuvojo, kaipo tai yra sziadien, tikras seikėtojas

ekonomszko pasilaikymo, tai vienok virszui minėti paveiklai daleidžia nors dalyje suprasti skirtumą lūmos materialszkos tarpe amžio devyniolikto ir dvideszinto. Bet dabar, kada pažiūrėsime ant prieszenybės tūdviejų amžių nū jų moraliszkos pusės, atrasisime apsireiszkimą, kuriam lygaus neparodo istorija nei tolymiausios praeitės. Teisingu butų tas, kurs isztartu: tame yra stebuklas. Nemažiaus vienok, kada, apleidę tūs dyvus, pradėsime tyrinėti kritizkai aną apsireiszkimą, atrasisime, kad neturi jis savyje nieko taip dyvino, o tūmi labiaus nieko taip stebuklingo. Nėra reikalo daleisti kokio ten doriszko atgimimo žmonijos, visatino isznaikinimo piktu ir liktisi prie gyvenimo vien tik gerų, idant tai sau iszsiszskinti. Tiesų ir paprastą to apsireiszkimą randame skyriuje permaintytame apglėbime ant žmoniszko prigimimo. Reiszkia jis tiktai, kad ana forma draugijos, paremta ant reikalo savmylystės ir szaukiantisi vienatiniai prie anti-draugiszkos ir brutaliszkos szalies žmonijos prigimimo, uzvadūta tapo per surėdymą, turintį už pamatą savo tikrą naudą racijonaliszkos lygybės ir atsiszaukiantį į draugiszkus ir augsztesnius žmoniszkus instinktus.

„Mano prieteliai, jeigu norėtumėte pamatyti vėliai žmonės lygiais laukiniams žvėrimis, kokiais jie buvojo devyniolikto amžyje, tai reikėtu tiktai sugražinti senąją draugiszką ir pramoniszką sistemą, kuri liepdavo tykoti ant artymo gėrovės ir turto ir jieszkoti savo naudos kitų skriaudoje. Neabejotinai sprendžiate, kad joks didžiausias reikalas negalėtu jus prigundyti prie užsilaikymo tokiomis kasztais, kuriūs apgavingu apsukrumu arba spēka galėtumėte iszplėszti ki-

tiems žmonėms, lygiai jų reikalaujantiems. Gerai žinau, kad tarpe mūsų pirmtakų buvojo daugel tokių žmonių, kurie, jeigu tiktai ėjo reikalas apie jų gyvenimą, greicziau butų nustoję viso ko, negu butų mitę dūna kitam iszplėszta. . . . Bet neturėjo tiesos taip daryti. Nū jų prigulėjo gyvenimas kitų, lygiai brangių jiems ypatų. Vyrai nylėjo moteris taip lygiai, kaip ir szia dien. Vienas Dievas tikt gali zinoti, isz kur ėmė jie tą drasą buti tėvais, bet buk kas buvęs turėjo vaikus, neabejotinai taip mielus jiems, kaip mūsų vaikai yra mums, kuriūs reikėjo penėti, aprengti ir lavinti! Mielaszirdingiausia ypata tampa nūzma, kada turi rupintis apie užlaikymą savo szeimynos, o anoje-gi draugijoje žvėriszka kova dėl buvio davė vietą nusiminimo doriausiams jausmams. Dėl gero ypatų nū savęs prigulinczių, žmogus, nei nenorėdamas, turėjo tada pasidūti pradėtai kovai: apgaudinėti, iszdūti, veidmainiauti, perkreipti, pirkti žemiaus vertybės, pardūti negu to daikto vertybė buvo, griauti užsiėmimą, su kurio pagelba jo susiedas maitino savo szeimyną, gundyti žmones prie pirkimo tokių daiktų, kurie jiems nereikalingi buvo, prie pardavimo to, ko nei nemislyjo pardūti, skriausti savo darbininkus, spausti kaltininkus, apgauti užsitikėjusius.

(Toliaus bus.)

Didelis susirinkimas

bus nedėlioje 21 Rugpjūtį Wilkes Barre ir Plymouth, Pa., kur bus laikomos prakalbos per Drą J. Szliupą ir kitus tautiecius.

Wilkes-Barre susirinkimas bus ant salės Mechans'o 305 E. Market str. ant 4 valandos po pietų.

Plymouth'e bus ant J. Paukszcio salės ir prasidės ant 7 vakare.

Sziūmi užpraszome brolius lietuvius kūmi daugiausiai susirinkti drauge su savo moterims, nes bus žingėidzios prakalbos ir apie motėrių reikalus.

Naujos knygos.

„Vienybės“ redakcijai yra gaunamos szios naujos knygos:

Medega Simano Daukanto biografijai 80 ct.

Rankvedis Senoviszkos istorijos 50 ct.

Medega mūsų tautiszka vaistininkystai, paraszė Dr. J. Basanaviczius 40 ct.

Anima Vilis, paraszta Marės Radzevycziutės 60 ct.

Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėje 35 ct.

Kristijono Donelaiczio Rasztai 40 ct.

Žemaičių vyskupystė, paraszta vyskupo Motiejaus, Valanczausko 1,00

Pajauta, dukte senovės lietuvių kun. Lizdeikos 60 ct.

Lietuviszkas Albumas su 40 puikių paveikslų Lietuvos rasztininkų, kankintinių ir tt. 50ct.

Norint szitų knygų, užpraszant reikia sykiu ir piningus pristūsti ant szio adreso:

J. J. Pauksztis & Co.
Plymouth, Pa.

Ant pardavimo!

Gerai vaigonai, isz antrų rankų, randasi ant pardavimo už pigią prekę pas Jūzą Mazeiką (vietinį dudorių) Box 1053 Plymouth, Pa.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.

Prezidentas—T. Astramskas
P. O. Box 200, Minersville, Pa.

Kasierius—Ig. J. Grieszius,
P. O. Box 113, Union City, Conn.

Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
P. O. Box 212 Broad Brook, Conn.

EXKURSIJAI

Į Shawanese ar Harvey's Lake parengė szv. Kazimiero lietuviszka parapija isz Pittston, Pa. ketverge 25-tą d. Rugpjuczio (August) 1898 m.

Tikietai ten ir atgal isz Duryea ir Pittston'o dėl suaugusių kasztūja 75 ct., o dėl vaikų 45 ct.

Tikietai-gi isz Dorranceton ir Luzernės, taip-gi ten ir atgal dėl suaugusių 60 ct., o dėl vaikų 35 ct.

Trukis nū stotės Duryea Junction iszeis ant 7,30 ryte, L. & B. Junction 7,35, isz Pittston'o 7,40, Dorranceton 8,00 ir isz Luzerne's 8,05.

Ant vietos, kur pasilinksimas rengiamas, yra visokių linksmybių, kaip ve: virve traukti, arkliukai pasivazinėti, virve vaikszezioti, boles mesti, visokių supynių, ant volų vaikszezioti ir tt., apart to yra puikus ezeras, kur galima ant garlaivių pasivazinėti.

Visus maloningai užpraszo
Komitetas.

Pamėyk dėzute CASJARETS už 10c., garsia sutaisytoja plauczių irvisų vidurių.

Czekaitis, Sendzikas & Co. Lietuviszki Graboriai

Uzdėjome grabų krautuę Edwardsville, Pa. ir laidojame numirėlius isz visos apie linkės už pigiausę prekę. Grabų turime didelį zopostą ir labai pigių pagal norą didžiausiame pasirinkime.

Reikale neužmirszkite o busite užganėdinti.

Offisas pas: p. AKSOMAITI
Main str.

Edwardsville, Pa.
Mūsų adresas:

CZEKAITIS, SENDZIKAS & CO.
412 N. Main str.
PITTS-
TON, PA.

INTEKMĖ SOCIJALISZKU SANLYGŲ ANT VISŲ KULTUROS SZAKU.

Vertė J. Szidaras.

(Tąsa.)

Isz to galima butų manyt, kad dailėi labjusiai pritinka mus gadynė, nėra niekad da nebuvo tiek daug turty, kaip mus diense. Bet po teisybei yra suvis kitaip. Berods daug buna nupaiszyta ir nutėpliota paveiklų daug stovyly nulieta ir apskaptūta, daug puikių triobų pastatyta, ir per vienus metus dabar tankiau galima iszvesti muziką ir pamatyti teatraliszkas parodas, ne kaip senovės Graikijoje per visą szimt metį. Isz tikro, literaliszka dailė niekad nebuvo taip produktyviszka, kaip sziadien. Bet jų didesnis yra jos skaitlius jų mažesnė yra jos vertybė. Tai yra tankiausiai tikt dailėpalaike, dailė atlikus, ne tikra, kuri atsizymi labai puikia technika, bet ne turi tikros dailės dvasios.

Kū galima tai iszaiszkinti? Sztaikū. Tikroji dailė priguli nū skonio, nū tikrojo pajautimo dailės. Ir jeigu mylėtojais ir globejais dailės yra tikt turtingi žmonės, kuriems truksta dviejų minėtų dalykų, skonio ir tikro pajautimo dailės, tai tūmet dailė turi nukentėti, ji turės vis žemyn ir žemyn pulti, nežiurint ant didelės produkcijos. Sztoji kliauda apsireiszkia mus dailėje augstame laipsnyje. Igijimas, užlaidymas ir padidinimas szios gadynės turty reikalauja, kad didesės industrijos lobininkai ir tie, kur nori jais buti, turi pilnai uzimti savo galvą visokiais reikalais pramonės, ir spekulacijų. Dėlto tai ir truksta jiems augstesnio iszsiplatinimo; bet ir negali kitaip buti. Jiems truksta ne tikt skonio ir pajautimo dailės, kaip sakiau, bet ir suprati mo ir mokėjimo atskirti dailės veikalą, turintį tikrą vertybę, nū tokio, kuris tikt žmogų paperka savo pavirsziu, savo formomis. Prie sąlygų szios gadynės industrijos idealiszkas jausmas yra labai slėgiamas ir marinamas. O be idealizmo nėra kokia tikra dailė neapsieina.

Teisingai raszo apie tai C. Alberti savo veikalė, uzvardintamės „Draugija“ Sako, kad mus gadynė yra materijalistiszka. Bet kas gi yra ta gadynė? Gadynė ne yra tai kokia realiszka esybė, yra tai tikt forma žmonių pažvilgių. Gadynė tai yra žmonės, tai yra pati vi-

sūmenė, valdanti lūmas, ir kiekviena gadynė turi savo dailę, kurios ji yra verta. Ne gadynė sugadino ir pragaszino dailę, ne gadynė nustumė ją nū tragikos augstumos, ir iszvarė isz gilumos jausmų, kad nuvaryti ją į salionų su jų puikumu ir begėdiszkūmu. Ne, dailę pagadinote jus, draugija, valdantie lūmai, kurie pasielgdami pagal savo principus, budą ir metodą nustelbete ir apgalėjote visus kitus: tai yra darbas buržuazijos. Ji pavretė dailę į pasileidusią, mergą, į tarnaitę savo pagedavymų, norėdama tokiu budu pakakinti savo smaguriavimus ir norą pasigerėjimo; dailė tinka jai tikt nūbodumui nusibaidyti.

VII.

Kalbant apie literaturą, reikia da paminėti: 1) pramoniszkumas (Berufsmaessigkeit) mus literatūros, 2) prigulėjimas raszytojaus nū iszleistojo ir, 3) didelis industrijalizmas literatūros. Toks raszytojas, kuris yra tvirtas materijalistikai, gali greicziaus sekti įkvėpimą laisvo savo genijaus, ne kaip toks, kuris priguli nū didelės publikos. Szitokiamė atsitikime, ja n yra blogiau, ne kaip dailintojui, kuris vis gi gali tikėtis, kad atsiras viens ar kits dailės mylėtojas ir nupirks jo veikalą, norint tas veikalas ir prieszingas butų visūmenės skoniui. Raszytojui gi reikalingas yra didelis iszsiplatinimas jo veikalo tarpe žmonių; jam negali užtekti kelių arba keliolikos pirkikų, turinezių didesnę iszmintį ir gerą skonį. Dėlto reikalinga yra jam tarpininkystė iszleistojų. Bet iszleistoju tikt rupi pelningumas veikalė ir dėlto jis priima tikt tokį veikalą, su kuriū jis tikisi rasti daug pirkikų. Didelė produkcija szios gadynės literatūros turį tą ypatybę, kad iszleistojas priverstas yra pageidauti didelio iszsiplatinimo knygy ir dėlto turi taikytis prie simpatijų didesės turtingos publikos; o literatiszkas skonis turtingosios publikos, t. y. buržuazijos, yra taip jau sugedęs kaip ir skonis dailės.

Szioj gadynėje literatūros veikalai yra sutveriami ne poetų ir kitų raszytojų, tiktai iszeina isz galvos iszleistojų. Literatura pavirto į pelno įrankį, į geszeltą; iszleistojas, kuris dūda raszytojams piningus, puczia į dudą, o raszytojas turi pagal tą dudavimą szokti; jeigu jisai norėtų klansyti savo genijaus, tai parseitu jam už tai sunkiai nukentėti. Iszleistojas yra literatūros fabrikantas, o raszytojas yra jo dieūininku, jo sam-

diniūku, kuris taip turi raszyti, kaip iszleistojas nori. O kadan gi szis paskutinis rupinasi vien tikt apie tai, kad daugiau uzdirbti piningų, tai literatas negali elgtis pagal savo sąžinę ir principus, negali apraszinėti piktus draugijos darbus, bet turi nusizeminti sulyg draugijos gyvenimui, pataikauti jos blogiems literatiszkiems palinkimams, nes tikt tūmet iszleistojas gali nupirkti veikalą ir turėti isz jo pelną. Dėlto szitie ponai fabrikantai prisisavina sau tiesą buti cenzoriais ir iszbraukti tokias vietas, kurios jiems nepatinka, kurios yra per daug ruszios arba slepia savyje laisvamanystės dvasią. Poetas arba galvoczius su gailestim mato, kad jo veikalas betarnaudamas kapitalui turi suvis susidarkyti dėlėi ignorancijos ir stokos skonio publikos ir iszleistojo. Teisybę sakant, man deszimts syk geriau patiktų policijinis cenzorius Metherlich'o gadynės, ne kaip szitie iszleistojai — cenzoriai, nėra anas turi augstesnę apszvietimą ir geresnę skonį, ne kaip iszleistojai ir netarnauja vieninteliai kapitalui.

Kaip yra drąsus szios gadynės iszleistojai, parodo vienas kliasiszkas procesas, kuris įvyko dėl naujo iszleidimo vieno žinomo istorijos veikalo. Iszleidimo firma, nesiklausdama ir nepasikalbėjusi su autorium, savo valia iszdrijo iszimesti kitas vietas, padaryti priorasus ir perkreipimus teksto, kad laisvoje dvasioje paraszytą veikalą permainyti į nacijonalliberaliszką arba konservatyviszką!

Kokia yra mus literatura, kuri yra brukama publikai, parodo daugybė illustritų laikraszezių, kuriais užversti yra skaitytojų stalai; didelės knygos su gražiais paveikslais ir paveikslėliais ir bloga arba vidutiniszka įtalpa. Kiek nesūmonių, bjaurumų, kiek lengvo dvasiszko peno įsisiulo žmonėms! Ten nieko nėra, kas galėtų pabudinti ir sustiprinti protavimą, užkietinti budą, uždegti laisvės jausmą, tai yra veikiau susilpninanti ir atimanti energiją kasratų literatura, kuri tikt vergus veisia, užmigdo ir suslėgia kiekvieną laisvą paketinimą*).

*) Prisižiurėkit sykį, kokios žmogystės buna apraszomos ir illustruojamos tūse laikraszeziūse. Pats kronprincas Rudolfas ir jo numylėtinė buvo ilgai garsinami žodziu ir paveikslais dėl skandaliszko jų gyvenimo ir užsimuzimo. Ar tai bene ne supainioja pažvilgius ant doros, ar tai bene ne naikina doros dvasią?

(Toliaus bus.)

Mythai, pasakos ir legendos

Žiamaicziu.

Surinkti ir išleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
vyresnyji senoviszku kalbu mokytoja prie Nikatojaus
gymnazijos Liepajuje (Kursze).

Lietuwiszkaizszguldé J. Szliupas, M. D.

(Tasa)

31. Kitą kartą buvo pasimirus vienas labai turtingas žmogus. Palaidojus jį kapinėse, numirėlis vaidindavosi kasnakt savo namuose ir nedūdavo ramumo gyviems. Tad jo buvęsis tarnas rįžosi namus išvaduoti nuo plėgos. Jis pasidarydino grabą, geležines pirsztines ir kardą. Potam grabas tapė pastatytas šalę grabo mirusio pono, potam tarnas įgulė į jį, užsimovęs geležines pirsztines ir šalymais pasidėjęs kardą. Kada išmuszo dvyliką ant diegoriaus, antvožas grabo pono atszoko ir numirėlis atsikėlė iš savo gulyklos. Toje pacioje akimirkoje pasikėlė taipgi tarnas. Jo pirmysztis ponas klausėsi jo, ar jis taipgi esąs miręs. Tarnas pasisakė, kad jis popietėje esąs miręs. Kadągi numirėliai viską žino, kas darosi ant žiamės, atskyrus tai, kas įvykė šia popietėje tos dienos, kada jie vidunaktyje aplinkui vaikszeioja, tai ponas turėjo anam pavieyti. Taciaus truputį jis visgi netikėjo, ir todėl jis reikalavo, kad jam tarnas dātu ranką. Taisai praliesė jam ranką, kuri buvo apdengta geležine pirsztine. Pajutęs szaltumą rankos, numirėlis įtikėjo į numirimą tarno. Ponas dabar kvietė tarną, kad eitu su jūmi. Tarnas buvo ant to gatavas; bet eiti pirma jis nesutiko, kadągi jis gyvenime ir esąs visados ejęs užpakalyje savo pono. Nugis numirėlis nuėjo į savo pirmysztį namą, darė neramumą miegantiesiems, potam jis atgal sugrižo į kapą. Pakeliui jis pasakojo tarnui, kad jis ne pirmiau kape atrasis romą, kaip kad dvi skrynuti piningų, kurias jis seniaus esąs sklepe užkasęs, busincios vėl atkastos. Piningai turi iš dalies buti padalinti bėdniokams, o iš likusių turinti bažnyčia buti pastatyta. Tarnas buvo vienval paskui besekas ir taip užsilaikė, jūg numirėlis nepatėmyjo, kaip jis pagriebęs buvo kardą ir turėjo su savimi. Kada gi numirėlis vėl rengėsi kopti į savo kapą tarnas su kardu aniam nukirto galvą. Potam jis lavoną paguldė į kapą, galvą kojų galėje numirėlio. Potam tarnas sugrižo atgal namon. Jis atkasdino dvi skrynuti piningų ir išdovanavo iš dalies pavargėliams, o už likucius jis bažnyčią pastatydino. Ilgainiui numirėlis daugiau nebegasdino gyventojų namų, tiktai tarnui jis dar vieną sykį pasirodė sapne ir tam pasidėkavojo už tai, kad jis per aną dabar radęs esąs ramybę kape.

32. Rudaičių sodziuje du broliu gyveno mirtinoje neprietelystėje. Po jų ankstybos mirties abudu tapė artymais savo namo palaidotu, o namą nupirko vienas buras, kuris ilgainiui jame gyveno. Kožną vienok naktį naujasai savininkas, budavo, pabunda iš miego nuo smarkaus trukszmo; jam rodydavosi, lyg dvejetas žmonių smarkiai imtusi vienas su kitu, ir kožną rytmetį rasdavosi naujas kraujų pėdsakas nuo namų iki vietai, kur palaidoti buvo broliai. Tad burai kaimo matėsi esą priversti, atidaryti kapus, kožnam iš abiejų numirėlių permusztį po mieta per szirdį, lyginai kaip kožnam nu-

mirėliui atkirsti galvą nuo liemens ir padėti jam po kojų. Potam jie kapus vėl užkasė. Ilgainiui nėko daugiau nebuvo nei girdima nei regima nuo numirėlių.

33. Akmenėje kitą kartą vienas žmogus tapė žydų užmusztas, kurie tojo kraują panaudojo dėl gėrimo szventėje velykų. Lavonas nužudytojo tapė užkastas. Bet jau ateinančiąją naktį užmusztasis pasivaidino sodziuje ir iszeziulpė saviems galvažudoms kraują; prieš tam jis pasisakė, kad jis ilgainiui kas nakt ateis ir iszeziulpsis kraują, kurio jie turi tiek daug.

Tūmi tarpu žmogžudysta buvo paskilbusi ir jieszkomi buvo žmogžudos. Tiejie tapė veikiai surasti, nes po to kaip jie buvo ragavę kraują užmusztajo, jiems kožnas gėrimas persimainydavo į kraują.

Žmogžudos tapė nekoneveikti, taciaus ir dabar dar nužudytasai kasnakt atėidavo į kaimą ir nedūdavo ramumo gyventojams. Tad burai iszkasė palaidotąjį lavoną, nupjovė jam galvą ir padėjo ją prie kojų lavono; potam jie permusztė jam mieta per szirdį. Ilgainiui kaimas turėjo ramumą nuo numirėlio.

34. Viename kaimė pas Kretingą gyveno vienas buras, kuris geidulingai mėgdavo skripkūti. Dieną ir naktį jis budavo griežimu skripkos užsiėmęs, ir kada varpai szaukdavo į bažnyčią, tai jis neeidavo į ją, ale sakydavo: „Jeigu asz pasilieku namie ir griežiu ant savo smuikos, tai man tas padavo didesni liuksmumą, negu kad asz nueinu į bažnyčią“.

Kada buras merdėjo, jis praszėsi ant savo mirtino patalo, kad jam smuiką drauge idėtų į grabą. Tai taipgi įvyko. Ale vos buras buvo palaidotas, tai ji ilgainiui kas nakt po tą szalį valakiojosi ir muzikavo ant smuikos. Burai atidarė kapą, idant iszipti smuiką, taciaus toji buvo prapūlusi, o buras kaip seniaus taip dabar dūdavo matyti toje szalyje ir nepaliovė smuikavęs. Tad galiaus rįžosi, grabą atidaryti; sudegino lavoną ir iszbarstė pelenus su visais vėjais. Ilgainiui apie burą nėkas nebesigirdėjo.

67. Prance Varamavyezius.

1. Kretingoje gyveno kitą kart buras, vardu Prancė Varamavyezius. Vieną dieną rado jį pasikorusį jo gyvenimo namuose. Palaidojo jo lavoną. Ilgainiui matydavo kasnakt Prancė Varamavyezių szleivojant per ulyčius Kretingos; kas nakt jis atėidavo į savo gyvenimą, užgesindavo žiburį, užtraukdavo diegorių, įmuszdavo vinis į sieną, trumpai sakant, visur grincioje ukininkaudavo. Norėdami nuo szitos plėgos atsikratyti, žmonės iszkasė lavoną laukan, nukirto jam galvą, padėjo ją po kojų lavono; potam vėl jį užpylė žiamėmis. Nuo to laiko turi ramumą nuo jo.

2. Prancė Varamavyezius tankiai vaidindavosi nakczia netiktai savo pirmyszčiame name, bet ir pas kitus žmones, klabendavo langavėres ir darydavo kitokias klastas. Norint nuo jo atsikratyti, reikėdavo jam tiktai riktelti: „Prance, tu esi numirus, eik į savo vieta“. Rods tada Prancė Varamavyezius prasiszalindavo, bet jis budavo ant tų žodžių toks piktas, kad jis kožną naktį tame name pasivaidindavo, taciaus jis tų vėl apleisdavo, kada jam minėtus žodžius pasakydavo.

(Toliaus bus)

